

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА
щодо виконання Регіональним центром
з надання безоплатної вторинної правової допомоги
у Тернопільській області
річного плану діяльності на 2022 рік
у IV кварталі

Ціль 1. Підвищення рівня правової свідомості, культури та освіченості людей.

1.1. Підвищення спроможності людей самостійно ідентифікувати правові потреби та правові проблеми.

Ціль 2. Мотивація та стимулювання людей до вирішення правових проблем у правовий спосіб, зокрема за допомогою механізмів системи надання безоплатної правової допомоги.

2.1. Підвищення рівня обізнаності людей про систему надання безоплатної правової допомоги.

Ціль 3. Забезпечення вирішення проблем людей у правовий спосіб за допомогою існуючих та розвитку нових механізмів.

3.1. Підвищення ефективності системи надання безоплатної правової допомоги та сприяння ефективності інституцій, з якими вона взаємодіє.

3.3. Посилення спроможності системи БПД до виявлення системних правових проблем, їх адвокації на національному чи місцевому рівні, у тому числі із залученням інститутів громадянського суспільства.

Ціль 4. Розвиток на базі системи БПД механізмів, спрямованих на недопущення порушень прав людини, яка знаходиться у контакті чи конфлікті із законом (в адміністративному та кримінальному процесі).

4.1. Забезпечення раннього доступу до БВПД особам на етапі затримання, досудового розслідування, під час судового процесу та здійснення ефективного захисту їх прав.

Система безоплатної правової допомоги Тернопільщини максимально забезпечує доступ до правової допомоги. Введення воєнного стану не призвело до обмежень прав суб'єктів на безоплатну правову допомогу, гарантованих Законом України «Про безоплатну правову допомогу». Безоплатна правова допомога надається у порядку та за наявності підстав, визначених законом.

Саме у цей нелегкий час важливо, щоб люди знали куди звертатися за правовою допомогою у разі потреби та вміли захищати свої порушені права.

Сервіси для отримання безоплатної правової допомоги дистанційно:

- зателефонувати за безкоштовним номером системи БПД 0 800 213 103. За цим номером надаються консультації та роз'яснення з правових питань, додаткові відомості про надання безоплатної правової допомоги тощо. Дзвінки зі стаціонарних та мобільних телефонів у межах України безкоштовні;
- скористатися мобільним застосунком «Безоплатна правова допомога», завантаживши його через Google Play чи App Store за посиланням <https://bit.ly/3hwwgqR>, або завантажити мобільний застосунок «Твоє право», перейшовши за посиланням <https://bit.ly/3iorbkE>;
- у месенджерах Телеграм <http://legalaid.gov.ua/telegram.html> та Вайбер <http://legalaid.gov.ua/viber.html>;
- переглянути правові консультації на довідково-інформаційній платформі WikiLegalAid, що розміщена за адресою www.wiki.legalaid.gov.ua.
- у кабінеті клієнта на сайті системи БПД <https://cabinet.legalaid.gov.ua/>.

Підвищення спроможності людей самостійно ідентифікувати правові потреби та правові проблеми

Працівники Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Тернопільській області (далі – Регіональний центр) докладали максимум зусиль аби підвищити спроможність людей самостійно ідентифікувати правові потреби та проблеми, зменшити рівень правового нігілізму населення, стимулювати правомірну поведінку, а також посилити спроможність системи БПД Тернопільщини на засадах клієнтоорієнтованості та інклюзивності.

Зокрема, фахівці проводили інформаційно-роз'яснювальні правопросвітницькі заходи з дітьми та молоддю в закладах освіти, культури, спрямовані на формування розуміння правової держави, на підвищення правової культури та освіченості населення.

Так, **22 листопада** на «День відкритих дверей» до Регіонального центру з НБВПД у Тернопільській області завітали студенти Соціально-гуманітарного факультету ЗУНУ із викладачем, доцентом кафедри психології та соціальної роботи Оксаною Яремко. Представники Регіонального центру під час зустрічі зі студентами обговорили Закон України «Про безоплатну правову допомогу», порядок його реалізації, роботу точок доступу до БПД на Тернопільщині. Крім того, студенти ознайомилися із довідково-інформаційною платформою правових консультацій «WikiLegalAid», яка дає можливість знайти відповіді на найактуальніші правові питання. Також заступниця директора Регіонального центру розповіла студентам про пілотний проект «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення», акцентувавши увагу на особливостях її застосування та участь у Програмі соціальних працівників. *Посилання на сторінку.*

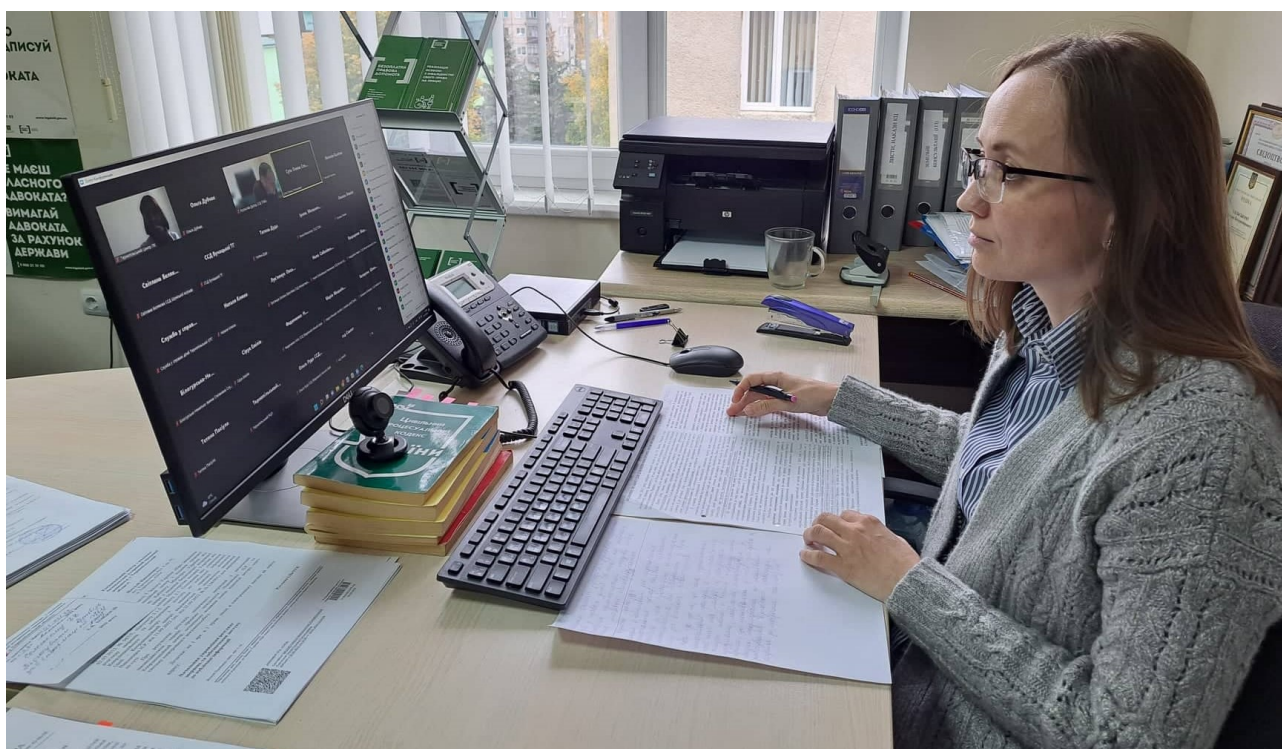
25 листопада відбулася ще одна зустріч зі студентами, майбутніми психологами та директоркою навчально-наукового інституту комунікацій Західноукраїнського університету м.Тернополя Оксаною Коваль. Візит здійснили з метою ознайомлення з процедурою медіації в цивільних та кримінальних справах, а також з відновним правосуддям. Учасники обговорили як можна врегулювати конфлікт поза судом за допомогою медіації в інтересах дитини, а також пілотний проект «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення», зокрема роль психологів у його практичній реалізації. *Посилання на сторінку.*

Зустріч з майбутніми психологами Західноукраїнського університету м.Тернополя

Регіональний центр активно долучався до проведення інформаційно-просвітницьких заходів, тематичних кампаній, акцій із залученням державних установ з питань протидії домашньому насильству, гендерної рівності, захисту прав дитини від насильства в сім'ї, протидії торгівлі людьми. Так, **16 листопада** директор Регіонального центру Ірина Хондогій взяла участь у засіданні обласної координаційної ради з питань сім'ї, гендерної рівності, запобігання домашньому насильству та протидії торгівлі людьми під головуванням заступника начальника Тернопільської ОВА Ігоря Гайдука. Під час зустрічі члени ради проінформували про хід виконання роботи з протидії домашньому насильству. Зокрема, надання правової, соціально-психологічної допомоги особам, постраждалим від домашнього насильства й проведення попередніх заходів для попередження таких ситуацій. *Посилання на сторінку.*

Для того, щоб спонукати людей вирішувати свої проблеми у правовий спосіб фахівці Регіонального центру залучалися до проведення правопросвітницьких заходів та зустрічей. Так, **25 жовтня** комунікаторка Регіонального центру Ольга Дубчак приєдналася до онлайн - семінару, який відбувся на базі Тернопільського регіонального центру підвищення кваліфікації. Учасники заходу - державні службовці та посадові особи органів місцевого самоврядування дізналися про пілотний проект «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення», механізм його реалізації та роль представників територіальних громад і працівників служб у справах дітей в цьому проекті. Крім того, фахівець розповіла про ще один проект за участю працівників системи БПД, а саме про БАРНАХУС. *Посилання на сторінку.*

Онлайн – семінар щодо пілотних проектів системи БПД

Російська військова агресія щодо України внесла істотні зміни в повсякденне життя наших громадян, але це не вплинуло на доступ людей до правової допомоги. Працівники Регіонального центру активно брали участь у проведенні інформаційно - просвітницьких кампаній з питань протидії домашньому насильству, гендерної рівності тощо. Так, **24 листопада** фахівці системи БПД Тернопільщини Ольга Дубчак та Ірина Максимюк долучилися до тренінгу з локалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки. Мир. Безпека», яку організувала ГО «ТМЖК «Відродження нації» за підтримки Тернопільської ОВА для представників консультативно-дорадчих органів обласних військово-цивільних організацій, органів місцевого самоврядування, представників управлінь праці та соціального захисту населення, громадських об'єднань та ініціативних груп територіальних громад. *Посилання на сторінку.*

Тренінг з локалізації Національного плану дій 1325 «Жінки. Мир. Безпека»

Фахівці системи БПД систематично готували та розміщували на довідково-інформаційній платформі правових консультацій «WikiLegalAid» консультації, які підтримувалися в актуальному стані з урахуванням змін в законодавстві та судової практики. Крім того, дана інформація розроблялася за принципом найбільш частих запитів від клієнтів до системи БПД. За звітний період було розміщено 3 правові консультації.

Щодо реалізації проєкту «Волонтер БПД», то Регіональний центр співпрацює з 5 волонтерами, які провадять свою діяльність в сфері інформування громадян про систему безоплатної правової допомоги. Протягом IV кварталу 2022 наші

волонтери проводили інформування населення про систему БПД, розповсюджували друковану продукцію, перенаправляли клієнтів, які потребують правової допомоги до місцевого центру та бюро правової допомоги.

Підвищення рівня обізнаності людей про систему надання безоплатної правової допомоги

З метою підвищення рівня обізнаності людей із системою БПД та створення її позитивного іміджу Регіональним центром проводилися загальнодержавні правопросвітницькі заходи та інформаційні кампанії щодо права громадян на безоплатну правову допомогу та порядок його реалізації. Крім того, у приміщеннях партнерських установ та організацій розміщувалися та систематично оновлювалися стенди з інформаційними матеріалами системи БПД.

Так, **8 грудня** з нагоди Всеукраїнського тижня права, Міжнародного дня прав людини та в рамках Всеукраїнської кампанії «16 днів проти насильства» директор Регіонального центру з надання БВПД у Тернопільській області Ірина Хондогій та працівники системи БПД нашої області взяли участь у тренінгу, який відбувся в Тернополі за підтримки незалежного агентства федерального уряду США USAID, Міністерства закордонних справ Норвегії та Міжнародної організації з міграції ООН. Учасники заходу обговорювали тему виявлення, ідентифікації, перенаправлення та надання допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми, експлуатації та гендерно-зумовленого насильства. *Посилання на сторінку.*

Тренінг щодо надання допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми, експлуатації та ГЗН

Крім того, **9 грудня** напередодні Дня БПД, приуроченого до Міжнародного дня прав людини, директор Регіонального центру Ірина Хондогій взяла участь у робочій зустрічі з питань координації гуманітарної відповіді на гендерно - зумовлене насильство у Тернопільській області за участі представників Субкластеру з питань ГЗН Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні (UNFPA Ukraine), а також суб'єктів взаємодії, що здійснюють заходи у сфері протидії домашньому та гендерно-зумовленому насильству в регіоні.
Посилання на сторінку.

Робоча зустріч з питань координації гуманітарної відповіді на ГЗН у Тернопільській області

Фахівці Регіонального центру щомісяця готували та подавали матеріали для висвітлення на офіційному сайті системи БПД з врахуванням тематичної спрямованості Комунікативного плану. Так, у IV кварталі на сайті було опубліковано 12 новин про діяльність Регіонального та місцевих центрів, 5 успішних справ надання БВПД та 8 юридичних консультацій тощо.

Крім того, працівники забезпечували інформаційний супровід сторінки центру в соціальних мережах Фейсбук та Інстаграм, зокрема було розміщено відповідно 353 та 70 інформаційних матеріалів. Крім того, опубліковано 13 матеріалів на сайтах партнерів та 12 в інтернет - виданнях регіону. Також в друкованому виданні «Дос'є 102» було розміщено 5 публікацій на різну правову тематику.

Також для того, щоб популяризувати дистанційні сервіси доступу до БПД та можливість отримати правову допомогу, фахівці системи БПД поширювали для клієнтів тематичні інформаційні матеріали (буклети, плакати, інформаційні видання). Також проведено 3 моніторинги місцевих центрів щодо інформаційної присутності у медіа.

Регіональний центр долучався до організації та проведення спільних заходів (круглі столи, семінари, робочі зустрічі) з неурядовими установами, громадськими організаціями, благодійними фондами, які представляють інтереси ВПО, соціально вразливих верств населення. Так, **16 грудня** працівники системи БПД Тернопільщини, адвокати та фахівці ГУ Нацсоцслужби взяли участь у тренінгу, під час якого розглядалися питання щодо надання правової допомоги для ВПО. *Посилання на сторінку.*

Тренінг щодо надання правової допомоги ВПО

Тренінг щодо надання правової допомоги ВПО

З метою налагодження ефективної комунікації з партнерами щодо надання БПД фахівці Регіонального центру спільно з Тернопільським центром підвищення кваліфікації провели онлайн-зустріч з посадовими особами органів місцевого самоврядування, вперше призначеними на посади. Комунікаторка Ольга Дубчак розповіла присутнім про систему БПД; про отримання правових консультацій та можливості громадян скористатися послугами юриста чи адвоката для захисту своїх прав/інтересів. *Посилання на сторінку.*

Підвищення ефективності системи надання безоплатної правової допомоги та сприяння ефективності інституцій, з якими вона взаємодіє

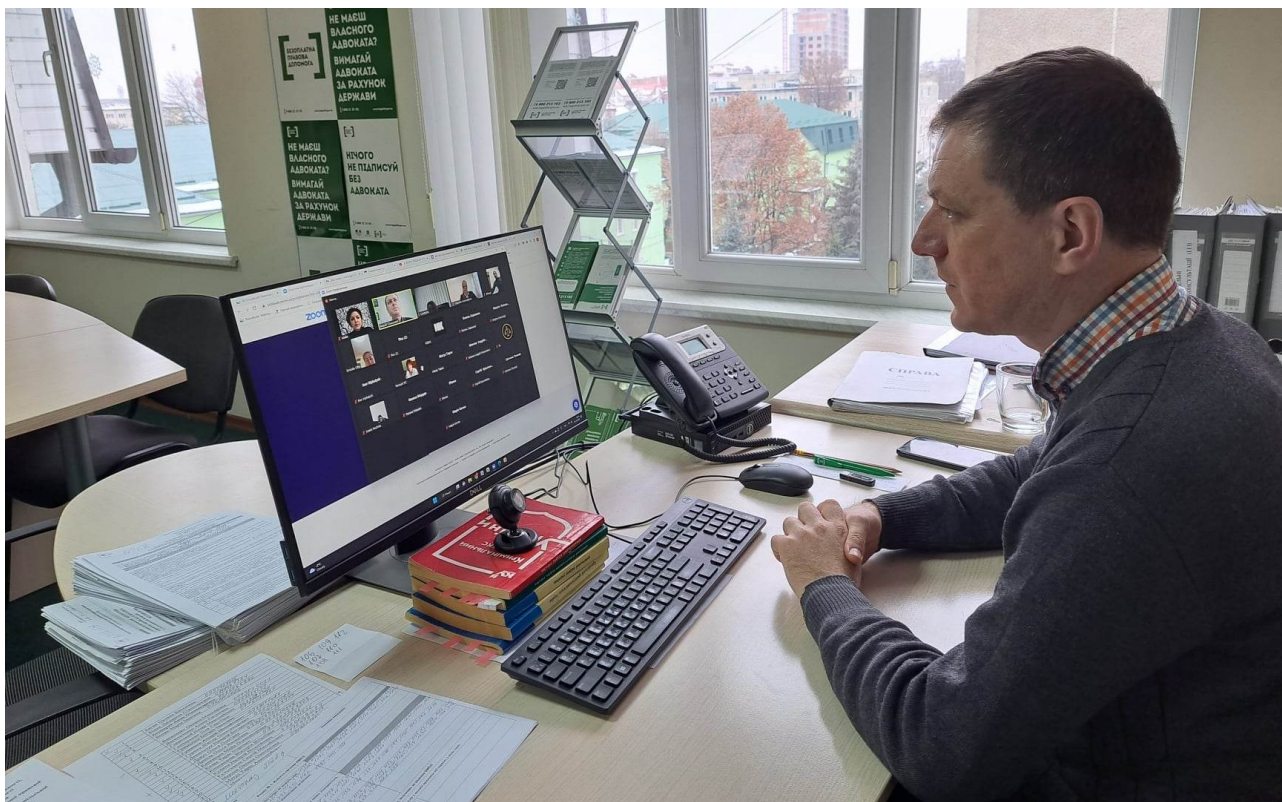
Менеджер з якості Регіонального центру Віталій Сольський здійснив 18 моніторингів дотримання адвокатами стандартів якості БВПД в кримінальному процесі, а також БВПД у цивільному, адміністративному процесі та представництва у кримінальному процесі. Проводилися спостереження за роботою адвокатів в судах першої та апеляційної інстанцій.

Регіональним центром із застосуванням механізмів моніторингу оцінки якості надання БВПД у цивільному та адміністративному процесі також здійснювався моніторинг діяльності МЦ та бюро правової допомоги в частині оцінювання якості послуг БВПД, що ними надаються. Проведено 6 таких моніторингів.

Якість надання правових послуг адвокатами є одним із пріоритетних напрямків роботи системи БВПД, тому періодично адвокати проходять навчання, підвищують професійну кваліфікацію та актуалізують свої правничі знання сучасного законодавства. Так, **5 грудня** начальник відділу забезпечення якості правової допомоги та підвищення кваліфікації її надавачів Віталій Сольський провів навчання для нових адвокатів щодо порядку укладення контрактів, видачі доручень, а також про особливості складання та подання звітності: актів надання БВПД з відповідними додатками і виплату коштів. *Посилання на сторінку.*

Навчання для нових адвокатів, які співпрацюють з системою надання БВПД

Навчання для нових адвокатів, які співпрацюють з системою надання БВПД

Крім того, **15 грудня** фахівці Регіонального центру провели ще одне навчання для адвокатів, які співпрацюють з системою БПД Тернопільщини, щодо подання звітності в електронному вигляді з використанням кваліфікованого цифрового підпису (КЕП). *Посилання на сторінку.*

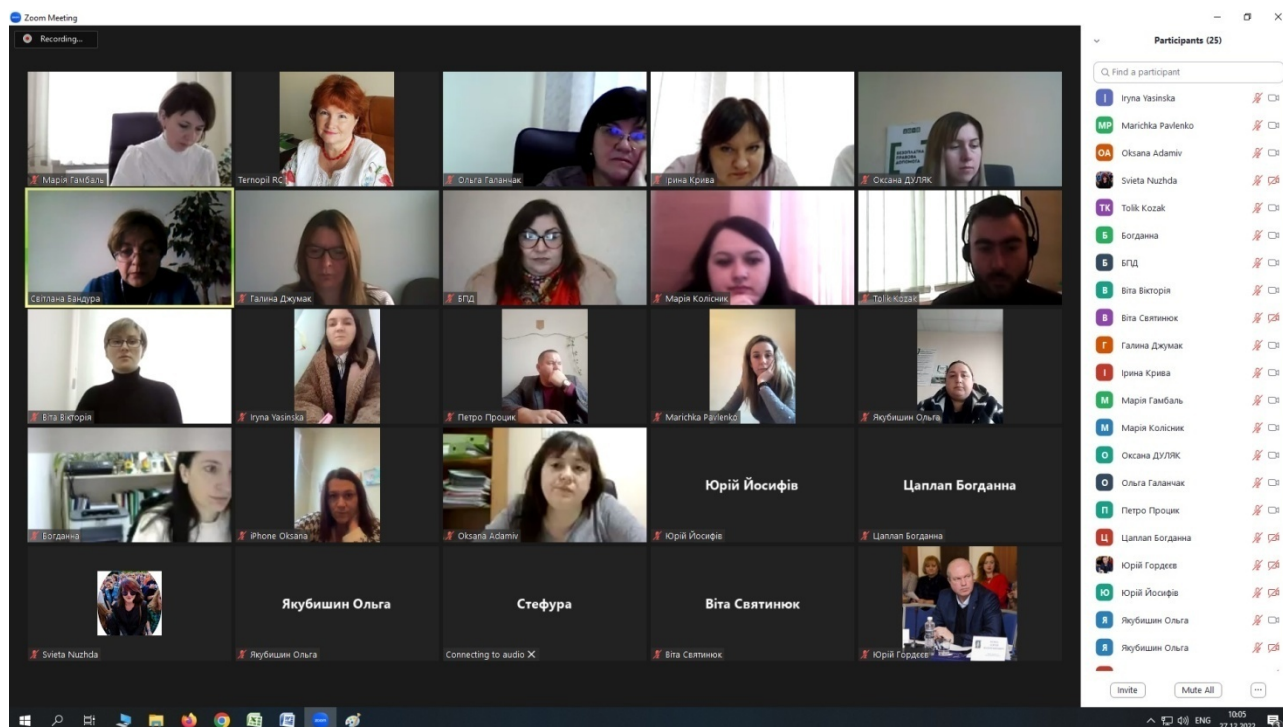
Що таке КЕП ?

1. Кваліфікований електронний підпис — удосконалений електронний підпис, який створюється з використанням засобу кваліфікованого електронного підпису і базується на кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа.
2. Він робить юридично значущі документи надані державою, державними органами, підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами надані електронно.
3. Кваліфікований електронний підпис має таку саму юридичну силу, як і власноручний підпис, та має презумпцію його відповідності власноручному підпису. Якщо організації ведуть електронний документообіг, підписуючи документи КЕП, їх юридична сила визнається автоматично відповідно до закону №2155-VIII.
4. Кваліфіковані надавачі електронних довірчих послуг: <https://czo.gov.ua/ca-registry>

Навчання для адвокатів щодо використання КЕП

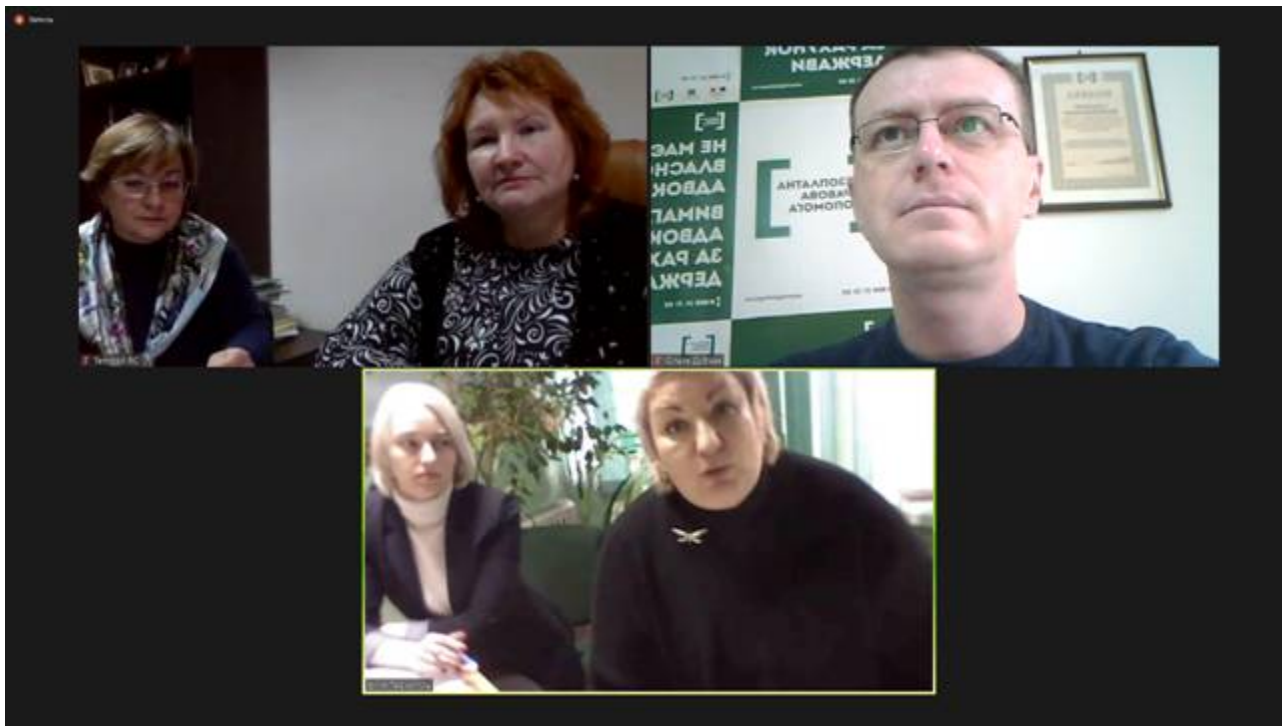
Крім адвокатів, працівники місцевих центрів з надання БВПД та бюро правової допомоги Тернопільщини також отримують нові знання та підвищують свою

професійну кваліфікацію. Так, **28 грудня** відбулось онлайн-навчання щодо правильності, повноти та своєчасності внесення даних в комплексну інформаційно-аналітичну систему забезпечення надання безоплатної правової допомоги (далі - КІАС). *Посилання на сторінку.*

Онлайн-навчання щодо роботи в КІАС

Що стосується спільних заходів із працівниками судових та правоохоронних органів, то **16 листопада** під час онлайн-зустрічі з керівником філії ДУ «Центр пробації» у Тернопільській області Наталією Хільченко директор Регіонального центру Ірина Хондогій обговорила порядок взаємодії Регіонального центру та уповноваженого органу з питань пробації у межах реалізації пілотного проекту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення». *Посилання на сторінку.*

Онлайн-нарада з представниками філії ДУ «Центр пробації» у Тернопільській області

Регіональний центр на постійній основі поширював серед громадян інформацію про механізм надання допомоги в забезпеченні доступу осіб до медіації центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги та взаємодії центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги з надавачами послуги медіації.

Так, **18 жовтня** в рамках реалізації «Програми відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину» та БАРНАХУС, а також захист прав дітей, що постраждали від воєнних злочинів представники системи БПД Тернопільської, Рівненської, Полтавської та Вінницької областей обмінялися досвідом щодо зазначеного питання. Колеги з чотирьох регіонів поділилися практичними порадами щодо налагодження ефективної співпраці між ключовими учасниками, що задіяні в реалізації пілотного проєкту та підготовки публікацій для висвітлення інформації про Програму у засобах масової інформації. *Посилання на сайт.*

Зустріч щодо обміну досвідом по відновному правосуддю

Крім того, **17 листопада та 14 грудня** відбулися онлайн-зустрічі між колегами з Тернопільської та Чернігівської областей, а також із колегами з Закарпатської області відповідно, в рамках обміну досвідом щодо реалізації пілотного проєкту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення». Учасники поділилися позитивними напрацюваннями, практичними порадами щодо налагодження ефективної співпраці між ключовими суб'єктами, що задіяні в реалізації Програми, а також обговорили проблемні питання, які виникають в ході роботи над пілотним проєктом. *Посилання на сторінку (17.11.2022), посилання на сторінку (14.12.2022).*

Онлайн-зустріч з РЦ у Чернігівській області з обміну досвідом по відновному правосуддю

Онлайн-зустріч з РЦ у Закарпатській області з обміну досвідом по відновному правосуддю

Посилення спроможності системи БПД до виявлення системних правових проблем, їх адвокації на національному чи місцевому рівні, у тому числі із залученням інститутів громадянського суспільства.

У межах правопросвітницької діяльності системи надання БПД та проведення другої хвилі соціологічного дослідження готовності землевласників та землекористувачів до земельної реформи, що є завданням Програми «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство» з **24 листопада по 8 грудня** було проведено збір даних працівниками місцевих центрів методом опитування віч-на-віч у громадських місцях відповідно до індивідуального вибіркового завдання через спеціалізовану програму «Survey Solutions» за допомогою планшетних комп'ютерів. Всього у Тернопільській області опитали 89 землевласників та землекористувачів.

Забезпечення раннього доступу до БВПД особам на етапі затримання, досудового розслідування, під час судового процесу та здійснення ефективного захисту їх прав

Захист прав людини є безумовним пріоритетом в діяльності системи БПД Тернопільщини, поліції та усіх органів державної влади. Тож Регіональний центр проводив інформаційно-роз'яснювальні та комунікаційні заходи серед органів, уповноважених здійснювати затримання, арешт чи взяття під варту осіб.

14 грудня начальник відділу організації надання безоплатної вторинної правової допомоги Олег Кононенко провів заходи із представниками Управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування щодо дотримання вимог Порядку інформування центрів з НБВПД про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Учасники обговорили результати останньої щоквартальної звірки відомостей щодо кількості переданих та зареєстрованих повідомлень про випадки затримання осіб, наголосили на важливості дотримання прав затриманих осіб на захист та домовилися про подальшу співпрацю Регіонального центру та ГУНП в Тернопільській області в даному напрямку.

Крім того, **15 грудня** відбулася зустріч директора Регіонального центру з надання БВПД у Тернопільській області Ірини Хондогій зі старшим інспектором з особливих доручень Управління дотримання прав людини Національної поліції України Іриною Ніколаєвою. Під час візиту обговорили співпрацю щодо дотримання положень Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання осіб та сформували спільний план дій для забезпечення доступу всіх затриманих осіб до гарантованого державою права на захист. *Посилання на сайт.*

Зустріч зі старшим інспектором з особливих доручень Управління дотримання прав людини Національної поліції України Іриною Ніколаєвою

Розвиток механізмів моніторингу дотримання прав людей, які мають процесуальний статус підозрюваного, обвинуваченого, свідка, потерпілого, засудженого, затриманого та реагування на порушення таких прав.

Так, за дорученням директора Регіонального центру Ірини Хондогій **22 грудня** начальник Чортківського місцевого центру з надання БВПД Марія Гамбаль взяла участь у запровадженні системи електронної фіксації усіх дій із затриманими особами «Custody Records» у Чортківському районному відділі поліції ГУНП в Тернопільській області. *Посилання на сторінку.*

Відкриття «Custody Records» у Чортківському районному відділі поліції ГУНП

Директор Чортківського МЦ з НБВПД Марія Гамбаль та фахівець МЦ Олена Овсинська під час відкриття «Custody Records»

Що стосується участі у проєкті «Юстиція дружня до дитини БАРНАХУС», то у листопаді Регіональний центр координував процес залучення адвоката для надання БВПД за дорученням Тернопільського місцевого центру для проведення процесуальних дій відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу України в середовищі, дружньому до дитини, та в умовах, які мінімізують наслідки її травматизації у Центрі захисту та соціально-психологічної підтримки у процесі правосуддя дітей, які постраждали або стали свідками насильства. Працівник інформувала законних представників дітей, які є потерпілими у кримінальному провадженні про можливість отримання безоплатної правової допомоги на ранніх етапах провадження - з початку здійснення досудового розслідування за їх особистим зверненням до бюро правової допомоги.

Велика увага приділялася виїзним консультуванням та правопросвітницьким заходам у місцях несвободи. Так, працівники системи БПД щомісяця проводили заходи щодо організації роботи консультаційних пунктів доступу до безоплатної правової допомоги в місцях несвободи різних типів та сфер, в т.ч. в установах виконання покарань та виправних колоніях: Збаразька ВК (№63), Чортківська УВП (№26).